

အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (Ehrlichiosis) လာအဟဲကထိင်သးခိဖိုင်အုံအုံ

အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (Ehrlichiosis) မှတ်တတ် မနုလင်

အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (Ehrlichiosis) မှတ်တတ် လာ အကထိင်သးခိဖိုင်အုံအုံ ဘက် ဒီး ကဲ ထိင်တတ်ဆူးတတ်ဆိတ် အါ မံး အါကလုာ်အကျါတခါဖဲကီအဲ ဝဲရ ကးအပူန့လီ. တတ်ဆိတ် လာအလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (ehrlichiosis) တတ် ဆိတ် လာပူ နီခိ ကွါ ဂါ အပူ ဝဲကီအဲဝဲရကးအဲအဲ- *Ehrlichia chaffeensis*, *Ehrlichia ewingii*, ဒီး *Ehrlichia muris* တတ်ဆိတ်အဲဖိတကလုာ် *euclairensis* အသိး န့ ဝဲလီ. ပူကုပူကညီလာ အဆူး ဆါ ဝဲခိဖိုင် *E. chaffeensis* ဒီး *E. ewingii* တတ်ဆိတ်အဲ ဟံး တ ဖှ် အါတကွါတတ်ဟံဖျါ ထိင်ဝဲဒ် အ ညီနီအသိးဝဲကီအဲဝဲရကး မှ်ထိင် ကလံးထံးဒီးမှ် ထိင်အ ခါပံးတကပး. ဝဲတတ်ထံ န့ ဝဲဒ် ခံင်အိင်အလီန့လီ.

ဒ်တနံင်ဘက်စုာ်စုာ်တတ်ဟံဖျါအပူအသိး, ဝဲမံင်နံင်စိထင်ကီ ဝဲဒ်အပူ. ပူဆူးဆါခိဖိုင် *E. muris euclairensis* တတ် ဆိတ်အနီဂံင်နီဂံင်မှ်တတ်လာအစုာ်ဝဲန့လီ. တတ်ဆိတ်ကလုာ် အဲဘက်တတ်ဟံဖျါထိင်အါအခိင်ထံးကတတ်တဘျီ ၂၀၀၉ နံင် ဒီးတတ်ဝဲဖျါထိင်ပူဆူးပူဆါအကွါတုာ်လီလာတတ်ဟံဖျါအမှ်နံ လာအဖျါလီကဲလာအဘက်သဂါဝဲဒ် ခံင်ခိင်သုတကလုာ် (blacklegged tick) လာတတ်ထံင်န့အါ ဝဲမံင်နံင်စိ ထင် ဒီး ဝှ် ခိင် စုာ်(န)ကီ ဝဲဒ်အပူန့လီ. လာန့အဲဝဲဒ်ညါ, တတ်ဟံဖျါ ထိင်စုာ်ကီးဝဲလာတနံင်ဘက်တနံင်ပူလာအဆူးဆါခိဖိုင် *E. chaffeensis* အိင်ဝဲဒ်တဆံးတကွါဝဲမံင်နံင်စိထင် ကီ ဝဲဒ် အပူ, ဒီးတနီနီရုလီအသးတုာ်ဆူ ကီဝဲဒ်အ ကလံး ထံး တကပးဝဲလာတတ်ဆူးတတ်ဆိတ်ဖိုင်အါထိင်သးအလီန့လီ.

ပူမနုအလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (Ehrlichiosis) ဖဲလင်

အါတကွါပူမနု *E. muris euclairensis* သုခိဖိုင်ခံင် လာ အခိင်သုသု (ခံင်) လာအဘက်ကီး *E. muris euclairensis* ဘဲးထံရံ ယါ အုံဘက်ပူအယိန့လီ. တမှ်ခံင်အ ခိင် သုသု ဝဲလင်စိစိဘဲး ထံ ရံ ယါ တဖှ်အဲဘက် ဒီး တမှ် ပူလာ အဘက် တတ်အုံ အါဒီးခံင် အ ခိင် သုသု ဝဲလင်ကဆိးက့ ဘက် န့လီ. ခံင်အဲကဘက် အိင် ဝဲထိလာ ပူတ ဂလာ တတ် ဆါ က တီ တကတီ အပူ တ ချး လာ အရု လီတတ်ဆါသုန့လီ. လာ တတ် ဆါ ကတီ အဲတတ် တသ့ညါ လာ တတ် အိင် ဒီး *E. muris euclairensis* ဘက်, ဘက်ဆိုင်ဘက်သ့ညါ လာ ၁၂-၂၄ နံင် ရံင် အတီ ပူ ယင် ယင် ဝဲတတ်အဲမှ်လီကဲ ဒီးအနီဖျါ(စ) မိ စံး

(anaplasmosis), လာ တတ် ဆါ ဘဲးထံရံယါတဖှ်အဲ ဘက် ထွဲ လီ သး ဘူးဘူးတတ်တတ်အယိန့လီ.

ခံင်အခိင်သုသုတဖှ်အဲအိင်လာဟီခိင်အလီဝဲတတ်လီကစိတဖှ် လာ အိင်ဒီးသ့ညါအါ မုတမှ် အိင်ဒီးနီခိင်သ့ညါ အါ အါ အပူန့လီ. ခံင်တဖှ်အဲယုအိင်တတ်လီဝဲ မုတမှ် ဘူးဒီး ဟီခိင် ခိင် အပတီ ဒီး ဖိင်စီပူကညီ မုတမှ် ဆိုင်ဖိကီဖိတဖှ် အ လီ ဝဲအဲဝဲဒ် လဲ ခိင် ဘက် အါအါန့လီ. ခံင်တဖှ်အဲ တ စံင်, တ ယု, မုတမှ် ဟဲလီတတ် လာ သ့ညါတဖှ်အဲခိင် ဘက်န့လီ.

လာမံင်နံင်စိထင်အပူ, ဝဲလာအုံဖြိုင်တုာ်လီဆူလီယုလဲဒီးလာ ဝဲးပတုဘက် တုာ်လီဆူလီအိးကထိဘက်န့တတ်လီဘက်ယိင် အ ခိင် ကတတ် န့မှ် ခံင်အခိင်သုသုတဖှ်အဲအုံဘက်တတ် န့လီ. တတ် လီ ဘက် ယိင် အါကတတ်န့ဝဲလာယုအပူ မုတမှ် လာယု လဲ အပူ ကီး နံင်ဒီးန့လီ. ခံင်အခိင်သုသုတဖှ်အဲ ဆံးဝဲ, အနီ ခိင် တဖှ်န့ကအိင်ထံးဒီး နံင်သိချဲဒီးကံင်ဖိ တ ဖှ် (ခံင်အဆံးဖိတ ဖှ်) န့ အကွါ အဂါအိင်ထံးဒီးပံး ချဲဖိ န့လီ. မှ်လာအဲဝဲဒ် ဆံး အယိ, ပူ က ညီတဖှ် ဘက်သ့ ဘက် တ သ့ညါ လာခံင်အုံ ဘက် အဲ ဝဲဒ် ဘက် န့လီ.

အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (Ehrlichiosis) အကွါ ပနီတဖှ်န့မှ်မနုလင်

ပူသးနံင်ကီး ပတီ ဝဲး မနုဝဲ အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ် တတ်ဘက် (ehrlichiosis) သ့, ဘက်ဆိုင် တတ် ဆါ ပနီန့န့န့ထိင်ဝဲ ဒိင် ဒိင် ကလဲင်သုလာ ပူသး ပျါ တ ဖှ် ဒီးပူလာ အနီခိင်ကြိဆါ စါ တဖှ် အပူန့လီ. တတ်ပနီ ဒီး တတ်ဆါပနီတဖှ်အဲဘက်သ့ ဘက်ကပင်ယုဒီး -

- တတ်လီကီ
- ခိင်ဆါ
- ညင်ထုဆါ
- သုံင်အပူသုံင်အဖျိုင်အယဲဖိအနီဂံင်တဖှ်စုာ်

ဘက်သ့ညါတတ်ဆူးတတ်ဆါန့န့ကလဲင်ဒီးတတ်သဘံဘက်တဖှ် ကအိင်ထိင်ဝဲသ့ညါဝဲတတ်ဆိတ်ဘက်အဲတတ်မှ်တယါဘျီအါ ဘက်ဘျီဘက်အါအါန့လီ.

အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ်ဘက် (Ehrlichiosis) အကွါ ပနီတဖှ်န့တတ်ယုထံင်သ့ညါအါဖဲလင်

တတ်မှ်တယတ်လာပူတဂါအဲအိင်ဒီး အလံ့အံ့စူးတတ်ဆိတ် တတ် ဘက် (ehrlichiosis) န့ အဲ ဝဲဒ် ကြါးဆဲးကျါ ဒီးကသံင် သရင် တဘျီယိလာတတ် ယု သ့ညါ တတ် ဆါ ဒီး တတ် ကူ စါယါဘျီ

နဲ့လီ. တာယုထံ အလံခွဲအိစူးတာဆါတာဘက် (ehrlichiosis) နှင့် ဒီးသန့ထီ အသး လာတံစံစိလဲစိ လာ တာထံ နှံ တာ လီလါခံအိအလီ ဒီး တာ သမံသမိနီခိ မိပု၊ ဒီးတာ မ ကွာ တာဆါ တဖဉ်လကမလီ တံ တာဆါ အ ပနီ အဖ ခိ နဲ့လီ.

အလံခွဲအိစူးတာဆါတာဘက် (Ehrlichiosis) နှင့်တာကူစါယါဘျါအိလဲ.

အလံခွဲအိစူးတာဆါတာဘက် (Ehrlichiosis) နဲ့လီ. ဖဲတမ့ ယာလာတာဘက်ဒီး အလံခွဲအိစူးတာဆါတာဘက် ဂ် (Ehrlichiosis) နှင့် တာကူစါယါဘျါတဖဉ် တကြားစဲခံဘဉ် နဲ့လီ. တာအံ နမ နှံတာဆါဘက် အလံခွဲအိစူးတာဆါ တာဘက် (Ehrlichiosis) သုအါနာ တဘျိ အယိဆဲဒီး သဒါ န နီကစါ အသး လါခံအတာအုဘဉ်နတဖဉ်ဒီးဆဲကျါ နကသံသရဉ် ဖဲနမ့တယာလာနအိဒီး အလံခွဲအိစူးတာဆါ တာ ဘက် (Ehrlichiosis)တာဆါပနီတဖဉ်အါနဲ့တက့

ယမာစုလီယတာလီဘဉ်ယိတဖဉ်ကသုဖဲလဲ.

အဲအံပုကညီကသံသဲဒီးသဒါ လါ အနါ ဖျါ(စ) မိစံး (Ehrlichiosis) အဂီ တအိဘဉ်နဲ့လီ. တာ ထံလီသး ဒီး ခံမ့စုလီနဲ့ မှ ကျလာတာတြိဆါထီဒါ တာဆါလါ အက ထိသးခိဖျါခံ (tickeborne) အဂ့ ကတာ နဲ့ လီ.

တာဒီးသဖဲလီနီကစါအသးလာခံအုဘဉ်တဖဉ် -

- သုညါခံအိဆိအလီဖဲလဲဒီးအဲသုတဖဉ်အိမူ အိဂဲအခါဖဲလဲနဲ့တက့.
 - ခံလါအခိသုသုတဖဉ်နဲ့အိဆိလါသုထု မုတမ့ တပျါထုတဖဉ်အိအလီကစါနဲ့လီ.
 - လါခံနီစိထုအပူ, ခံအခိသုသုတဖဉ်အိမူ အိဂဲဒီးအိအါစးထီလါ လါအုဖျါ-လါယူ လံ ဒီးလါစဲပတုဘဉ်-လါအိကထီဘဉ်နဲ့လီ.
- စူးကါခံကသံလါအပူဖျါဒီးဒီးသဒါတာလီတံလါဆဲ ဖဲ နစူးကါတာဆါကတီလါနကလဲအိဖဲခံအိအလီ မုတမ့ ဖဲတာလီလါအဘူးအတာတဖဉ်နဲ့တက့. မပိထဲ ကသံခံပနီတာနဲကျဲတဖဉ်ဒီးစူးကါကဒါက့အိ ဒ် တာ နဲလီအသးနဲ့တက့.
 - စူးကါခံကသံ DEET (တု ၃၀%) လါဖဲ ဘဉ် မုတမ့ တာကူတာသိအလါတက့. တဘဉ်စူးကါ DEET လါထီသံဖဲလါအသးအိခံလါ ဆု အ ဖိလံ အဂီနဲ့တဂ့.
 - မကဆီဆိတာကူတာသိတဖဉ် ဒီး စုဒီး ခံ ကသံ **permethrin** လါကဒီးသဒါ ခံအုဘဉ် တ ဖဉ် အစုကတာခံလါတအိဒီးတာဖျါလါဘဉ် နဲ့ တ

က့. တဘဉ်ဖျါခံကသံ permethrin လါန ဖဲဘဉ်အလီ တဂ့.

- ကူကတကူတာသိလါအလွဲစာတဖဉ်လါကမာစါနလါ နကထံဘဉ်ခံတဖဉ်အံညီညီအဂီနဲ့တက့. ကူကဆုက ရှားစုထီဒီးဖျါခံထီခိတဖဉ်လါကကျါဘာနဖဲ ဘဉ် တဖဉ် လါ ခံသုတအုဘဉ်အဂီနဲ့တက့.
- ဝံယုထီတာကူတာသိဒီးတာကီအသဟိအထိကတာ အစု ကတာလါ ၆၀ မဲနဲဖဲနဲလဲအိဘဉ်လါခံအိ တာအ လီကစါ ပူ တဖဉ်ဝဲအလီနဲ့တက့.
- တဲသကီးတာဒီးဆဉ်ဖိကီဖိကသံသရဉ် ဘဉ် ယး ဒီး ကသံ ပနီတဖဉ်လါအပူဖျါဒီးဒီးသဒါနထီဒီးဆဉ်ဖိကီဖိလါ နဘဉ်က့ကီအါလါဟိတဖဉ်သုနဲ့ တက့.

သမံသမိက့ခံတဖဉ်အစုကတာတနဲတဘျိဖဲနဲလဲဆုတာလီလါ ခံတဖဉ်အိအလီကစါဖဲအလီခံ -

- သမံထံနနီခိမိပုဒိတဂ့ဘူးဒီးဝဲထံကလါ, လါဆိ ဒ်တာတာလီလါတာထံအါကီအလီ ဒ်အမ့ ကံကံ ထံဒီးတံလဲတဖဉ်နဲ့တက့.
- ဖဲထံခံနဲ့ထဲဒီးမဲသံကွဲအါချ ချ တက့.
- စူးကါနီတံဖိတဖဉ် မုတမ့ နစုမ့တဖဉ်လါနကဖိခံလါ အဘူးဒီးအကီပူနဲ့တက့. ထဲထီအါကယိကယိ ဒီးကဖိကဖိတက့. မကဆီခံအုအလီ ဒီးဆဲပု ဒီးထံ တက့.
- သမံသမိနတာကူတာသိဒီးထံဒီးဆဉ်ဖိကီဖိလါနဘဉ် က့ကီအါတဖဉ် လါမ့အိဒီးခံတဖဉ်ခါနဲ့တက့.

က့ထဲမကဆီတာလီကစါလါခံတဖဉ်အိ -

- ကူးပျါကွဲနီတပံတဖဉ်ဒီးတြျါအါခဲအါခဲအါတက့.
- ခွဲပျါပျါကွဲသုလဲတဖဉ်ဒီးနီခဲသိအထုတဖဉ်တ က့.
- တုထီတာတြိဒီးသုအက့အက့တဖဉ် မုတမ့ လါ တ ဖဉ် လါ နီဒီးသုလါနကူးပျါပဲပျါကွဲအါတဖဉ်အဘဉ် စါနဲ့တက့.

Minnesota Department of Health
Vectorborne Diseases Unit
PO Box 64975
St. Paul, MN 55164
651-201-5414
www.health.state.mn.us

Ehrlichiosis – Karen (4/11/19)

လာတာမနဲတာဂ့တာဂ့အါလါအက့ဂီလါဆီလဲသးအဂီ. ကိ 651-201-5414. ဖဲက့ထုထီဒီးစးခိလာတာစူးကါက ဒါက့အါသုတက့.